MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF

SILVIO CAMILLERI

ONOR. IMHALLEF

TONIO MALLIA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tal-5 ta' Dicembru, 2014

Appell Civili Numru. 96/2007/1

Marion Meli

v.

Emanuel Meli

Il-Qorti:

Rat ir-rikors tal-attrici li permezz tieghu ippremettiet:

“1. Illi l-kontendenti huma mizzewgin lil xulxin skont ma jirrizulta mic-certifikat tat-twelid [recte: taz-zwieg] u minn dan iz-zwieg kellhom hames ulied u cioe' Stephen (22 sena), Adrian (19 il-sena), Maria (13 il-sena), Robert (5 snin) u Ryan (sentejn).

“2. Illi l-hajja konjugali ta' bejn il-kontendenti m'ghadhiex aktar possibbli minhabba li l-intimat irrenda ruhu hati lejn martu l-attrici u uliedu ta' swat, theddid, sevizzi, eccessi, minacci u ngurji gravi, kif ukoll minhabba inkompatibilita' ta' karattru, tant illi fil-mori tal-medjazzjoni din l-Onorabbli Qorti kienet ghall-ewwel tat access lill-intimat taht supervizjoni ghal uliedu minuri imbaghad addirittura issospendiet dan l-access.

“3. Illi r-rikorrenti talbet u ottjeniet l-awtorizzazzjoni mehtiega mil-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) sabiex tipprocedi f’dina l-istanza kontra zewgha ghas-separazzjoni personali

“Talbet ghalhekk li din il-Qorti:-

“1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-konjugi B minhabba swat, theddid, sevizzi, eccessi, minacci u ngurji gravi li l-intimat kkommetta kontra martu l-attrici, u minhabba inkompatibilita' ta' karattru.

“2. Tafda lir-rikorrenti bil-kura u kustodja tal-minuri Maria (13 il-sena), Robert (5 snin) u Ryan (sentejn), u dan minghajr ebda access lill-intimat ghall-imsemmija ulied jew access taht supervizjoni.

"3. Tikkundanna lill-intimat sabiex ihallas lir-rikorrenti ghaliha u ghal uliedha minuri dik ir-retta alimentarja dovuta skont il-ligi b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluz provvediment ghaz-zieda perjodika biex taghmel tajjeb ghall-gholi tal-hajja, u ordni ghall-hlas dirett mill-paga tal-intimat, li ghandhom jigu ffissati minn din il-Qorti; u kif ukoll tordna lill-intimat sabiex ihallas dawk l-arretrati kollha ta' manteniment dovuti sal-lum u li jistghu jigu dovuti sad-data tas-sentenza finali.

"4. Tapplika in toto jew in parte kontra l-intimat l-effetti tad-dispozizzjonijiet tal-Artikoli 48 sa 53 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

"5. Tiddikjara xjolta l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u tillikwida l-istess b'mod li jigu stabbiliti porzjonijiet in divizjoni u assenjati lill-partijiet u, billi wkoll tigi stabbilita data li minn dakinhar l-intimat jitqies li ddekada minn kull akkwist maghmul bix-xoghol u bil-hila tal-attrici, u dana kollu okkorrendo bl-opera ta' perit nominand, u billi jigi nominat nutar sabiex jircievi l-att relattiv u kuratur biex jirraprezenta lill-intimat fl-eventwali kontumacja fuq l-istess att.

"6. Tordna d-divizjoni ta' gid iehor komuni li hemm bejn il-kontendenti.

"7. Tassenja lir-rikorrenti il-fond matrimonjali 'Lemar', Triq Mater Boni Consilii, Fgura u tordna l-izgumbrament tal-intimat mill-imsemmi fond.

"8. F'kaz illi tigi michuda s-sitt talba, tordna l-bejgh b'licitazzjoni tal-fond 'Lemar', Triq Mater Boni Consilii, Fgura stante' li dan mhuwiex kommodament divizibbli, u dan bl-ammissjoni ta' oblaturi estraneji.

"9. Tordna lill-intimat jirrestitwixxi lir-rikorrenti il-beni u krediti parafernali u dotali taghha."

Rat ir-risposta tal-konvenut li permezz taghha eccepixxa:

“1. Illi l-esponenti jaqbel li ghandha ssir is-separazzjoni izda mhux ghar-ragunijiet indikati mir-rikorrenti;

“2. Illi l-esponenti ma jaqbilx li l-kura u l-kustodja ghandha tkun fdata lir-rikorrenti;

“3. Illi minhabba s-sitwazzjoni finanzjara tal-esponenti ma jistax ihallas manteniment kemm ghar-rikorrenti kif ukoll ghall-minuri;

“4. Illi ma ghadhomx jigu applikati l-effetti tad-dispozizzjonijiet tal-Artiklu 48 sa 53 tal-Kapitlu 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

“5. Illi l-esponenti qieghed joggezzjona ghas-sitt u ghas-seba' talba stante li ma hemmx raguni sabiex dan isir;

“6. Illi l-esponenti qieghed joggezzjona ghat-tmien talba u dan ghax ma ghadux fejn joqghod;

“7. Illi l-esponenti qieghed joggezzjona ghad-disa’ talba ghax ma ghandha xejn.”

Rat is-sentenza tal-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) moghtija fil-31 ta’ Ottubru 2013 li permezz taghha il-Qorti ddecidiet illi:

“Ghal dawn il-motivi il-Qorti taqta’ u tiddeciedi din il-kawza billi tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut u tipprovdi dwar it-talbiet attrici bil-mod segwenti:-

“1. Tilqa’ l-ewwel talba attrici u tippronunzja s-separazzjoni personali ta’ bejn il-partijiet konjugi Meli u tiddikjara illi t-tkissir taz-zwieg kien unikament tort tal-konvenut.

“2. Tilqa’ parzjalment t-tieni talba attrici u takkorda l-kura u kustodja tal-minuri Robert u Ryan f’idejn l-attrici u tordna li m’ghandux ikun hemm access bejn il-konvenut u l-minuri Robert. Fir-rigward tal-minuri Ryan l-access ghandu jibqa’ jsir taht is-supervizzjoni tal-Agenzija Appogg bil-frekwenza li qed isir s’issa. Il-Qorti tahtar a spejjez definittivi tal-konvenut lill-Psikologa Carmen Sammut sabiex tikkonduci programm fit-tul ta’ terapija ghall-minuri Ryan bl-iskop li sa fejn possibbli ir-relazzjoni bejn il-konvenut u ibnu minuri Ryan titjieb. Wara sena millum ghandu jsir assessment psikoterapewtiku tal-minuri Ryan sabiex jigi esplorat jekk il-minuri huwiex fi stat emozzjonali b’sahhtu biex ikun jista’ jattendi ghal family therapy flimkien mal-missier. Ghal dan il-ghan ser titwarrab somma mir-rikavat tal-fond matrimonjali dovuta lill-konvenut sabiex taghmel tajjeb ghal tali spejjez.

“3. Tilqa’ t-tielet talba. Tikkonferma d-digrieti moghtija minn din il-Qorti precedentement fir-rigward tal-manteniment pendente lite u tordna lill-konvenut ihallas l-arretrati kollha ta’ manteniment li sal-lum ghadu ma hallasx. Tordna li sad-data ta’ din is-sentenza l-konvenut ghandu jibqa’ marbut bid-digriet precedenti rigwardanti l-manteniment pendente lite u b’effett mid-data ta’ din is-sentenza ‘l quddiem l-konvenut ghandu jhallas lill-attrici bhala manteniment ghall-minuri s-somma ta’ hamsa u sebghin ewro (€75) kull xahar ghall-kull wild minuri Robert u Ryan, liema somma ghandha tizdied fis-sena skont l-indici tal-gholi ta’ hajja u mhallsa lill-attrici direttament mill-pensjoni tal-invalidita’ tal-konvenut. Il-Qorti tordna li l-manteniment hekk ordnat ghandu jitnaqqas direttament mill-pensjoni tal-invalidita’ li l-konvenut jircievi minghand id-Dipartiment tas-Servizzi Socjali Il-manteniment jibqa’ jithallas anke wara li l-minuri jaghlqu tmintax-il sena fl-eventwalita’ li jibqghu jistudjaw full time u dan sakemm jaghlqu tlieta u ghoxrin sena.

“4. Tilqa’ r-raba’ talba attrici.

“5. Tilqa’ l-hames talba attrici, tiddikjara xolta il-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u tiddikjara li l-konvenut iddekada mid-dritt li jippartecipa fid-dhul tal-attrici b’effett mill-25 ta’ Awwissu 2005 ‘il quddiem.

“6. Tichad is-sitt talba u tilqa’ parzjalment is-seba’ talba attrici u tordna lill-konvenut sabiex zmien tlett xhur millum jizgombra mill-fond Lemar” gia’ “Morning Glory” fi Triq Mater Boni Consilii Street, Fgura.

“7. Tilqa’ t-tmien talba u tordna l-bejgh taht l-awtorita’ tal-Qorti tad-dar matrimonjali u cioe’ il-mezzanin minghajr numru bl-isem “Lemar” gia’ “Morning Glory” fi Triq Mater Boni Consilii Street, Fgura, liema bejgh ma ghandux issir qabel tlett xhur millum. Ghal fini ta’ valur tal-immobbli ghandha tittiehed is-somma ta’ mija wiehed u hamsin elf u hames mitt ewro (€151,500).

“8. Tordna li mir-rikavat tal-bejgh bis-subbasta nofs jigi zbankat mill-attrici, kwart jibqa’ depozitat taht l-Awtorita’ tal-Qorti sabiex jaghmel tajjeb ghall-arretrati ta’ manteniment dovuti mill-konvenut kif ukoll sabiex jaghmel tajjeb ghall-ispejjez ta’ terapija ghall-minuri ordnat b’din is-sentenza u l-kwart l-iehor jigi zbankat mill-konvenut. Il-bilanc li talvolta jkun baqa’ depozitat il-Qorti wara tlett snin millum ghandu jigi zbankat mill-konvenut.

“9. Tinnomina lill-Avukat tat-Tfal Dr Stephanie Galea sabiex tirraprezenta lill-minuri Ryan B f’kaz ta’ htiega waqt l-ezekuzzjoni tas-sentenza ta’ llum.

“Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

“Tordna li kopja ta’ din is-sentenza tigi notifikata lill-Avukat tat-Tfal Dr Stephanie Galea, lill-Psikologa Carmen Sammut, lill-Agenzija Appogg, lid-Direttur tar-Registru Pubbliku u lid-Direttur tas-Sigurta’ Socjali.”

Il-Qorti waslet ghal din id-decizjoni wara li ghamlet dawn il-konsiderazzjonijiet;

“**Responsabbilta’ ghat-Tkissir taz-Zwieg**.

“Fl-ewwel talba taghha l-attrici qed titlob li l-Qorti tiddikjara li t-tkissir taz-zwieg ta’ bejn il-partijiet sehh minhabba swat, theddid, sevizzi, minacci u ngurji gravi

li l-intimat kkommetta kontra martu l-attrici u minhabba inkompatibilita' ta' karattru.

"Fl-ewwel lok ghalhekk il-Qorti ser tezamina l-provi imressqa mill-partijiet li jirrigwardjaw ir-responsabbilta' o meno tal-partijiet fit-tkissir taz-zwieg taghhom.

"Sew l-attrici kif ukoll ix-xhieda minnha prodotti, inkluz l-ulied maggorenni tal-partijiet, huma kollha konkordi illi l-agir tal-konvenut fil-konfront sew ta' martu kif ukoll ta' uliedu kien wiehed distruttiv ghall-ahhar. L-azzjonijiet vjolenti kommessi mill-konvenut kontra martu u kontra ulied huma ta' tali gravita' li per forza hallew hsara permanenti fuqhom, kull min issubixxa l-vjolenza jew kien xhud taghha. L-attrici kellha tabbanduna d-dar matrimonjali bil-hamest itfal kollha filwaqt li l-konvenut baqa' jghix id-dar. Minflok li tali azzjoni estrema tal-omm gabet lill-konvenut f'siktu, beda jikkommisera ruhu u jghid li gie abbandunat minn familtu meta proprju **kien l-agir vjolenti u irrazzjonali tieghu li gieghel lill-attrici u lill-hames uliedha, maggorenni u minorenni, jaharbu mid-dar li kienet spiccat l-arena ta' azzjonijiet gravi da parti tal-konvenut. Il-Qorti hi tal-fehma li l-konvenut kien jaf x'inhu jaghmel.**

"**Sfortunatament ghall-attrici u ghal uliedhom, il-konvenut fl-ebda stadju ta' dawn il-proceduri ma wera xi forma ta' rimors jew dispjacir ghal dak minnu kommess. Ghal kuntrarju baqa' jinjora l-effetti negativi li l-azzjonijiet vjolenti tieghu kellhom fuq l-attrici u uliedhom.** Dan qed jinghad ghaliex li kieku l-konvenut wera tali rimors, seta' forsi jinbeda process twil u difficli ta' rikonciljazzjoni. Tali stat ta' fatt jemergi wkoll minn ezami tax-xhieda tal-konvenut moghtija sew b'affidavit kif ukoll verbalment. Mhux biss ma weriex sentimenti ta' rimors talli lanqas biss ghamel l-icken accenn ghax-xhieda dettaljata sew tal-attrici kif ukoll ta' ulied il-partijiet dwar l-agir tal-konvenut bejn l-erba' hitan tad-dar matrimonjali.

"Hija l-fehma konsiderata tal-Qorti illi l-attrici ippruvat sodisfacentement illi ghat-tkissir taz-zwieg tal-partijiet jahti unikament il-konvenut minhabba swat, eccessi, u ngurji gravi.

"**Kura u Kustodja u Access.**

“Fil-mori tal-kawza Maria saret maggorenni izda ghadha tistudja full-time. Ghalhekk filwaqt li m’hemmx lok ghall-pronunzjament dwar il-kura u kustodja fir-rigward taghha, ser tipprovdi aktar ‘il quddiem ghar-rigward tal-manteniment taghha.

“Robert ta’ ghaxar snin u Ryan ta’ seba’ snin illum il-gurnata jghixu ma’ ommhom. Fic-cirkostanzi huwa indikat illi l-kura u kustodja taghhom tkun esklussivament f’idejn l-attrici. M’hemm l-ebda komunikazzjoni bejn il-partijiet u m’hemmx dubju li kura u kustodja kongunta ma tiffunzjonax.

“**Il-minuri Robert**

“Fl-atti hemm diversi rapporti li kollha jiccertifikaw li rizultat tal-vjolenza da parti tal-missier li Robert esperjenza kemm damet l-omm tghix mal-konvenut flimkien mat-tfal, hallit feriti profondi fil-menti tieghu li sallum, nonostante l-interventi ta’ diversi specjalisti, ma ghelibx it-trawmiet li ghadda minnhom. Gie certifikat li jbati minn “Post Traumatic Stress Disorder”.

“**Huwa dejjem ideali li ulied genituri li qed jinfirdu izommu kuntatt maz-zewg genituri. Hemm pero’ kazijiet fejn il-kuntatt bejn wild u genitur ikun aktar ta’ hsara milli ta’ gid. Sfortunatament dan il-kaz huwa wiehed minnhom.**

“Diversi kienu l-esperti li indikaw illi kuntatt bejn il-minuri Robert u missieru l-konvenut ikun ta’ hsara peress li ghadhom ma gewx meghluba t-trawmiet li ghadda minnhom frott l-agir vjolenti tal-konvenut.

“Fis-seduta tad-19 ta’ Mejju 2011[1] xhedet il-Psikologa Louisa Eminyan li kienet ilha tara lill-minuri Robert ghal circa erba’ snin. Hija tat l-opinjoni esperta taghha illi hsara tista’ ssir lil Robert jekk jigi sfurzat jara lill-missieru fic-cirkostanzi prezenti. Mhux ghaliex hemm il-biza li jaghmillu xi hsara fizika ghaliex din tigi indirizzata b’access supervizzjonat. Il-hsara prevedibbli hi gejja mill-fatt illi kull meta l-minuri Robert jigi b’xi mod rinfaccjat bil-passat trawmatiku huwa jerga’ jmur lura. Dan gara meta huh iz-zghir Ryan beda

[1] Fol. 274

jiltaqa' ma' missieru. Hija ghalhekk tal-fehma illi laqghat bejn il-minuri Robert u missieru jkunu ta' hsara ghal ta' l-ewwel.

"Fl-udjenza tat-28 ta' Novembru 2012 il-Qorti innominat child psychologist mill-Agenzija Appogg sabiex issir evalwazzjoni mill-gdid tal-kaz fir-rigward tal-minuri Robert fir-relazzjoni ma' missieru l-konvenut.

"Fir-rigward tad-digriet tat-28 ta' Novembru 2012 l-Agenzija Appogg inkarigat lill-Psikologa Rosalind Vella sabiex taghmel evalwazzjoni tal-kaz fir-rigward tal-minuri Robert fir-relazzjoni ma' missieru l-konvenut.

"Il-Psikologa Rosalind Vella ipprezentat ir-rapport peritali taghha fit-28 ta' Frar 2013[2] wara li ltaqghet sew mal-minuri kif ukoll maz-zewg genituri. Il-Qorti ezaminat bir-reqqa ir-rapport tal-Psikologa Vella u tikkondividi l-konkluzzjonijiet minnha raggunti bil-mod kif gej.

"Il-minuri ghadda minn esperjenzi difficli u trawmatici hafna fejn kien il-vittma ta' vjolenza subita minn missieru kif ukoll kien xhud ta' vjolenza kommessa minn missieru fuq ommu u hutu. Skont anke rapporti ta' Dott. Anne Marie Micallef u Ms Luisa Eminyan il-minuri ghandu sintomi ta' PTSD (*post traumatic stress disorder*) li hija kundizzjoni li tizviluppa wara li persuna tghaddi minn esperjenza trawmatika hafna u l-persuna thoss li hi jew ta' madwarha qeghdin f'perikolu kbir.

"L-esperta gudizzjarja iccertifikat li l-minuri "ghadu jibza' hafna minn missieru u l-esperjenzi li ghadda minnhom ghadhom jaffetwawh sal-lum. Kif ukoll hija inkwetanti li Robert jghid li ma jafx kif jibqa' jghix jekk ikollu jiltaqa' ma' missieru, u din hija haga li trid titqies b'serjeta' specjalment minhabba li fil-passat diga kien esprima li jrid imut milli jara lill-missieru".

"**Il-minuri Ryan**

---

[2] Fol. 303

“Fir-rigward tal-minuri Ryan, ir-relazzjoni ma’ missieru hija differenti. Kien gie pprezentat rapport mill-Psikologa Carmen Sammut fejn ghamlet numru ta’ rakkomandazzjonijiet[3] fir-rigward tar-relazzjoni bejn il-konvenut u ibnu Ryan fejn tenut kont tac-cirkostanzi partikolari ta’ dan il-kaz kien mehtieg illi biex tinbena relazzjoni b’sahhitha bejn il-minuri Ryan u missieru kellhom qabel xejn jittiehdu mizura gradwali fosthom laqghat qosra ghal xi okkazzjonijiet partikolari bhal birthdays jew festi.

“Dan il-process kien inbeda u bl-ghajnuna ta’ diversi professjonisti inkluz l-Agenzija Appogg jidher li il-kuntatt bejn il-minuri Ryan u missieru mixi pozittivament fl-interess tal-minuri.

“B’nota tat-18 ta’ Dicembru 2012[4] l-Agenzija Appogg informat lill-Qorti illi l-access tal-missier Emmanuel Meli ma’ ibnu Ryan kien qed jinzamm regolarment. Gie rappurtat ukoll li “r-relazzjoni tal-minuri mal-missier issahhet u dan grazzi ghall-atteggjament pozittiv tal-missier fil-konfront tal-minuri waqt l-access.”

“Gie rappurtat ukoll “Li l-omm issa qieghda ukoll tikkopera bis-shih mal-haddiema socjali u anke twassal lill-minuri Ryan fil-hin u b’mod regolari ghal kull sessjoni ta’ l-access.”

“Ghalhekk fic-cirkostanzi il-Qorti mhijiex ser tordna access tal-missier fir-rigward ta’ ibnu minuri Robert izda ser tordna li l-access supervizzjonat tal-missier fir-rigward ta’ ibnu minuri Ryan ghandu jkompli jigi ezercitat taht supervizzjoni tal-Agenzija Apppogg kif kien qed isir dan l-ahhar.

“**Komunjoni tal-Akkwisti**.

“Skont verbal tal-udjenza tas-27 ta’ Ottubru 2011 il-partijiet iddikjaraw li ghall-finijiet ta’ likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti kien jonqos il-bejgh tad-dar matrimonjali.

[3] Fol. 210
[4] Fol. 299

"B'kuntratt tat-12 ta' Settembru 1983[5] in atti Nutar Dottor Angelo Sammut il-partijiet kienu xtraw "il-mezzanin minghajr numru bl-isem "Morning Glory" fi triq gdida minghajr isem li hija il-kontinwazzjoni ta' Mater Boni Consilii Street, Fgura.

"Fl-udjenza tat-18 ta' Frar 2010[6] il-partijiet kienu qablu illi l-valur tad-dar matrimonjali huwa ta' mija u wiehed u hamsin elf u hames mitt ewro (€151,500). Peress li hadd mill-partijiet ma ressaq xi pretensjoni li l-fond huwa komodament divizibbli, l-unika mod kif tali assi jigi likwidat huwa billi jinbiegh.

"Peress li l-konvenut jabita f'dan il-fond huwa mehtieg li jizgombra minnu halli jkun jista' jinbiegh bil-pussess vakant.

"Ma jirrizultax li hemm aktar assi tangibbli ohra ta' xi valur appartenenti l-komunjoni tal-akkwisti.

"**Manteniment**.

"B'digriet ta' din il-Qorti diversament preseduta tal-14 ta' Dicembru 2009[7] il-Qorti kienet ordnat li *pendente lite* il-konvenut ihallas lill-attrici bhala manteniment ghal ulied minuri is-somma ta' mija u erba' ewro u hamsa u tmenin centezmu (€104.85) fix-xahar u waqfet il-manteniment li l-konvenut kien ihallas lill-attrici wara li rrizultalha li l-konvenut kien ghadda bord u beda jircevi l-pensjoni tal-invalidita'.

"L-attrici tilmenta li hemm ammont ta' arretrati ta' manteniment pendente lite dovut mill-konvenut. Peress li digriet ta' manteniment pendente lite huwa titolu ezekuttiv u jista' jigi ezegwit bhal kull titolu ezekuttiv iehor, mhux ser tippronunzja ruhha dwar id-digriet tal-manteniment pendente lite li ser jibqa' in vigore sad-data ta' din is-sentenza b'dan illi millum 'il quddiem il-manteniment ser jigi regolat kif gej.

[5] Fol. 157
[6] Fol. 196
[7] Fol. 24

> "Fic-cirkostanzi, tenut kont tal-fatt li llum il-minuri Robert ghandu tnax-il sena u Ryan ghandu ghaxar snin, u ghalhekk il-htigijiet zdiedu, il-Qorti qed tordna li sad-data ta' din is-sentenza l-konvenut ghandu jibqa' marbut bid-digriet precedenti rigwardanti l-manteniment pendente lite u b'effett mid-data ta' din is-sentenza 'l quddiem l-konvenut ghandu jhallas lill-attrici bhala manteniment ghall-minuri s-somma ta' hamsa u sebghin ewro (€75) kull xahar ghal kull wild minuri Robert u Ryan, b'kollox mija u hamsin (€150) fix-xahar, liema somma ghandha tizdied kull sena skont l-indici tal-gholi ta' hajja u mhallsa lill-attrici direttament mill-pensjoni tal-invalidita' tal-konvenut."

Rat ir-rikors tal-appell tal-konvenut li permezz tieghu talab li din il-Qorti tirrevoka u tbiddel is-sentenza msemmija billi tilqa' l-aggravji tieghu;

Rat ir-risposta tal-attrici li permezz taghha fil-waqt li opponiet ghat-talbiet tal-appellanti, talbet li s-sentenza tigi konfermata.

Rat il-verbal tas-seduta tal-14 ta' Ottubru 2014 li permezz tieghu l-kawza thalliet ghas-sentenza wara li l-Avukati trattaw l-appell;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat;

L-EWWEL AGGRAVJU

L-ewwel u l-aggravju principali huwa appuntu dwar it-tort ghat-tifrik taz-zwieg; il-Qorti tal-Familja iddecidiet li kien il-konvenut li wassal ghat-tifrik taz-zwieg; fl-appell tieghu huwa jghid illi dan kellu jigi attribwit lill-appellata u jzid li din qatt ma appoggjatu meta kellu problemi mat-tfal.

Ghandu jinghad mill-ewwel li ghal appuntu dak li huwa apprezzament tal-fatti, din il-Qorti tal-Appell fil-kawza fl-ismijiet **Phylis Ebejer v. Joseph Aquilina** (10 ta' Jannar 1995) qalet li "*il-Qorti tal-Appell tiddisturba biss id-diskrezzjoni ezercitata mill-ewwel Qorti f'kazijiet eccezzjonali meta si tratta ta' valutazzjoni ta' fatti".* Imbaghad fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Cini v. George Wells** (15 ta' Novembru 2004) l-istess Qorti qalet li "*Huwa principju bazilari segwit minn din il-Qorti ta' revizjoni li fejn si tratta ta' apprezzament u evalwazzjoni ta' provi ta' fatt din il-Qorti qatt ma tiddisturba leggerment apprezzament tal-provi li jkun sar mill-ewwel Qorti sakemm ma jkunx hemm ragunijiet gravi u serji bizzejjed li jissugerixxu mod iehor*".

Dan l-insenjament huwa segwit f'diversi sentenzi; madankollu "*Din il-Qorti pero` f'kaz tapprezza wkoll li d-dover taghha xorta huwa li tezamina sewwa l-provi mressqa u barra minn hekk, huwa wkoll importanti li l-istess provi u l-konkluzjonijiet ta' kif graw il-fatti in kwistjoni jigu evalwati sewwa u interpretati*

skont il-ligijiet taghna u l-gurisprudenza l-aktar ricenti u kostanti fil-materja". (**Attard et v. Direttur tas-Sahha**, Qorti tal-Appell, 31 ta' Mejju 2014).

Din il-Qorti kif doveruz, ezaminat l-atti u fliet sewwa il-provi li ngabru u waslet ghall-istess konkuzjoni li waslet ghaliha l-ewwel Qorti rigward in-nuqqasijiet tal-appellant. Izzid biss li ma tifhimx kif l-appellanti nnifsu ma jirrejalizzax li kienu l-azzjonijiet tieghu li wasslu biex kissru l-familja tieghu stess li tant jghid li jhobb. Kif tghid is-sentenza appellata l-appellanti qatt ma wera xi forma ta' rimors dwar dak li ghamel anzi baqa' jinjora l-effetti negattivi tal-azzjonijiet tieghu fuq il-familja.

Kwindi f'dan ir-rigward il-Qorti assolutament ma jidhrilhiex li ghandha tiddisturba l-apprezzament li ghamlet l-ewwel Qorti anzi zzid illi taqbel perfettament maghha.

IT TIENI AGGRAVJU

It-tieni aggravju jirrigwardja l-fatt li l-appellant gie mcahhad mill-access ghal ibnu Robert. Huwa jghid li dan huwa 'insensat'.

Anke fuq dan, din il-Qorti thoss li taqbel mal-ewwel Qorti li dan hu wiehed minn dawk il-kazi fejn il-kuntatt bejn l-ulied u l-genituri aktar jaghmel hsara milli gid.

Fis-sentenza tal-Prim' Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet **John Cutajar v. Amelia Cutajar** (28 ta' Jannar 1956) l-istess Qorti qalet; "*apparti l-hsieb ta' ordni morali u dak ta' ordni legali, li ghandhom setgha fil-materja ta' kura u kustodja tat-tfal in generali, il-principju dominanti 'in subiecta materia' li jiddetermina normalment il-kwistjonijiet bhal dawn in xorta ta' din il-kawza huwa dak tal-aktar utitlita` u dak tal-aqwa vantagg u interess tal-istess minuri fl-isfond tac-cirkostanzi personali u de facto li jkunu irrizultaw mill-provi tal-kaz li jrid jigi rizolut*".

Dan il-hsieb li huwa fuq kollox rifless fl-Artikolu 149 tal-Kodici Civili li jghid li l-Qorti ghandha dejjem tiddeciedi **fl-ahjar interess tal-minuri**.

Anke fil-kawza fl-ismijiet **Jennifer Portelli v. John Portelli** (25 ta' Gunju 2003) l-istess Qorti qalet li "*il-kura tat-tfal komuni tal-mizzewgin sew fil-ligi antika u anke dik vigenti kif ukoll ta' gurisprudenza estera u f'dik lokali hija regolata mill-principju tal-aqwa utilita` u l-akbar vantagg ghall-interess tal-*

istess tfal li c-cirkostanzi tal-kaz u l-koefficjenti tal-fatti partikolari tal-mument ikunu jissugerixxu".

Kif kitbet il-psikologa Carmen Sammut fir-rapport taghha f'din il-kawza, "*Huwa dritt ta' kull tifel u tifla li jkunu protetti minn kull esperjenza li tista' taghmel hsara lilhom*". Dan qalitu fir-rapport dwar Ryan izda japplika wkoll ghal kull tifel u tifla inkluz Robert.

Fir-rigward ta' Robert, tliet rapporti ta' esperti u cioe` il-psikologi Rosalind Vella (vide specjalment fol. 312 *et sequitur*), Luisa Eminyan u Dottoressa Anne Maria Micallef kollha jghidu li dan ibati minn *post traumatic stress disorder* b'rizultat tax-xeni vjolenti li kien ra meta l-genituri tieghu kienu jghixu flimkien u dawn kienu jkunu ikkawzati mill-appellant. Ghalhekk dawn qalu li Robert ghadu jibza' hafna minn missieru u li l-esperjenzi msemmija ghadhom jaffetwawh sa issa u kwindi huwa desiderabbli li l-appellant ma jkollux access ghalih ghaliex dan ikun ta' hsara kbira (anzi irreversibbli fi kliem l-esperti stess) ghall-istess minuri. Kwindi dan l-aggravju huwa wkoll michud.

IT-TIELET AGGRAVJU

L-appellant ilmenta wkoll li huwa ma ghandux il-mezzi biex ihallas il-manteniment ta’ €75 fix-xahar ghal kull wild minuri. Jghid li huwa jippercepixxi pensjoni tal-invalidita` ta’ €400 fix-xahar u allura jigi jibqghalu biex jghix €250 fix xahar.

Kif qalet din il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet **Catherine Mifsud v. Louis Mifsud** (deciza fil-25 ta’ Ottubru 2013) “*Il-manteniment ma huwiex xi dritt sagrosant ta’ min jissepara izda jigi ordnat il-hlas tieghu meta* ***hemm il-bzonn*** *(L-Artikolu 20.1 tal-Kodici Civili jghid li l-manteniment ikun dovut skont* ***il-bzonn*** *ta’ min qed jitolbu).* Skont is-subincizi l-ohra tal-istess artikolu l-manteniment ghandu jigi ffissat skont il-mezzi ta’ min huwa obligat jivversah u dawn il-mezzi jinkludu l-qliegh mill-attivita` tieghu u anke l-utili tal-beni tieghu.

Il-Qorti tifhem li c-cirkostanzi finanzjarji tal-appellant m’humiex wisq tajbin izda huwa ghandu jifhem li huwa obligat imantni lil uliedu l-minuri. Huwa evidenti wkoll li hamsa u sebghin euro fix-xahar m’huwiex xi ammont li wiehed jista’ jghajjex guvnotti ta’ tnax-il sena u ta’ disa’ snin bihom. Jidher ukoll mill-atti li l-appellant ma tantx obda l-ordnijiet tal-Qorti fir-rigward tal-hlas tal-manteniment.

Din il-Qorti pero` biex ma tghakkisx is-sitwazzjoni tal-konvenut izzejjed se tnaqqas dan l-ammont ghal **sittin euro fix xahar** ghal kull wild.

IR RABA', IL-HAMES U S-SITT AGGRAVJU

L-appellant jelenka tliet 'aggravji' ohra li fil-fatt ma huma aggravji xejn. Fir-raba' paragrafu jilmenta li dwar il-minuri Ryan l-appellata *imlietu* biex ma jarahx. Jghid li dejjem ried jara t-tfal u li dejjem insista dan quddiem l-ewwel Qorti. Fil-fatt l-istess Qorti ipprovdiet dwar dan u ordnat li l-access ikun taht supervizjoni u indikat kif dan ghandu jsir. Skont ir-rapport tal-esperti jidher ukoll li fil-fatt is-sitwazzjoni bejn il-minuri imsemmi u l-appellant tjiebet xi ftit u allura ma jidhirx li hemm lok ta' varjazzjonijiet fir-rigward; il-Qorti tispera li s-sitwazzjoni tibqa' titjieb.

Fil-hames paragrafu, l-appellant jilmenta li l-appellata ma gharfitx il-problemi tieghu; dwar dan ma hemmx talbiet lil din il-Qorti u fil-verita` l-Qorti ma tarax li hemm xi haga li tista' ssir f'dan l-istadju.

FL-ahharnett jilmenta wkoll li huwa ghandu dritt ta' *family life* u skont hu is-sentenza qed icahhadhielu. Ma jghidx pero` kif; u anke hawnhekk ma ghamel ebda talba u allura ma hemm xejn aktar li din il-Qorti ghandha zzid. Fuq

kollox wara sentenza ta' separazzjoni huwa naturali li kull parti fil-kawza se jkollha tnaqqis ta' tgawdija familjari taghha. Jekk qed jirreferi ghall-fatt li se jkollu jivvaka d-dar matrimonjali, anke din hija effett naturali tal-fatt li din ghandha tinbiegh biex kull parti tiehu sehemha.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddeciedi l-appell billi tilqghu biss billi tordna li l-manteniment pagabbli ghall-minuri ghandu jkun ta' sittin euro (€60) fix-xahar ghal kull wiehed minnhom (Robert u Ryan); mill-bqija tichdu u allura tikkonferma s-sentenza appellata kif deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) – b'dan li t-terminu ta' tliet xhur impost biex il-konvenut jizgombra mill-fond fuq imsemmi jibda ghaddej mil-lum.

L-ispejjez kollha tal-ewwel u t-tieni grad a kariku tal-appellant.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------